

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

Αριθμός Γνωμοδότησης: 157/2019

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Τμήμα Β΄

Συνεδρίαση: 25 Ιουνίου 2019

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Στέφανος Δέτσης, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Θεόδωρος Ψυχογιός, Δημήτριος Χανής, Αλέξανδρος Ροϊλός, Αδαμαντία Καπετανάκη, Ελένη Πασαμιχάλη, Χριστίνα Διβάνη, Διονύσιος Χειμώνας, Παναγιώτα-Ελευθερία Δασκαλέα-Ασημακοπούλου, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής: Μαρία Γεωργιάδη, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Αριθμός ερωτήματος. Το υπ. αριθμ. πρωτοκόλλου [0]22481_19 έγγραφο ερώτημα της Δ/σης Δ9 Καταθέσεων του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων (ΤΠΔ).

Περίληψη Ερωτήματος: Ερωτάται: **α)** αν μετά την υποβολή της αίτησης της Ε.Κ. που αποποιήθηκε την κληρονομία του άμεσα ασφαλισμένου πατέρα της,

πρέπει να συσταθεί παρακαταθήκη υπέρ της ως δικαιούχου ασφαλιστικής αποζημίωσης παρά το γεγονός ότι ο αδερφός της Σ.Κ. γνωστοποίησε στο Τ.Π.Δ. την αποποίηση αυτή και β] σε καταφατική περίπτωση, αν είναι δυνατή εκ μέρους του Τ.Π.Δ. η σύσταση παρακαταθήκης επειδή η αιτούσα υπέβαλε το αίτημά της μετά την πάροδο της προθεσμίας που ορίζεται στην παρ.3 του άρθρου 18 ν.4571/18.

Στο πιο πάνω ερώτημα, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους [Τμήμα Β'], γνωμοδότησε ως εξής:

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Από το έγγραφο της ερωτώσας υπηρεσίας προκύπτει ότι το ερώτημα υποβλήθηκε με βάση το ακόλουθο πραγματικό :

1. Με το Ν. 4571/30-10-2018 άρθρο 18, ρυθμίστηκαν -εξωδικαστικά- απαιτήσεις συνταξιούχων και εργαζομένων του Ινστιτούτου Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών (Ι.Γ.Μ.Ε.) από το συμβόλαιο ομαδικής ασφάλισης με την Εθνική Ασφαλιστική.

Για το λόγο αυτό συστάθηκε στο δεσμευμένο τομέα του Ταμείου Παρ/κών Διεύθυνση Δ9 Καταθέσεων, μετά από αίτημα του Υπουργείου Οικονομικών, ειδικός άτοκος λογαριασμός, στον οποίο μεταφέρθηκε από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, ποσό που αντιστοιχεί σε ποσοστό 60% επί του κεφαλαίου του ασφαρίσματος που δικαιούνταν να λάβουν οι συνταξιούχοι και οι εργαζόμενοι του Ι.Γ.Μ.Ε. κατά την αποχώρησή τους λόγω συνταξιοδότησης ή κατά τις 4-5-2013 αντίστοιχα, ορίσθηκε δε ότι το ποσό είναι ακατάσχετο.

Η Διεύθυνση Δ9 συγκέντρωσε τις αιτήσεις των δικαιούχων στο προβλεπόμενο διάστημα των 15 ημερών, ήτοι μέχρι τις 15-11-2018, και μετά την κατάθεση του αναλογούντος ποσού στον ειδικό λογαριασμό που συστήθηκε στη Διεύθυνση εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας του ενός μηνός, έλεγξε τις αιτήσεις που είχαν υποβληθεί, τις επαλήθευσε με βάση τα στοιχεία που είχε αποστείλει το Ι.Γ.Μ.Ε. (ονοματεπώνυμο, ποσό, αριθμό μητρώου Ι.Γ.Μ.Ε.) και προχώρησε στη σύσταση 494 γραμματίων παρακαταθήκης. Μεταξύ των δικαιούχων υπήρχαν και 20 αποβιώσαντες για τους οποίους δεν είχε διευκρινισθεί από το Ι.Γ.Μ.Ε. αν θα αποδοθούν στους

νομίμους κληρονόμους με το Κληρονομικό δίκαιο ή σύμφωνα με τη δήλωση ορισμού δικαιούχων που είχαν υπογράψει οι δικαιούχοι κατά τη σύσταση του συμβολαίου.

Η Δ9 απευθύνθηκε στο Ι.Γ.Μ.Ε. με το υπ' αριθ. πρωτ. (0)3906_19/08-01-2019 έγγραφο, ζητώντας να μάθει τα στοιχεία συγκεκριμένων προσώπων και το ποσοστό κατά το οποίο καθένα από αυτά υπεισέρχεται στο δικαίωμα των αποβιωσάντων δικαιούχων της αποζημίωσης, προκειμένου να συσταθούν προσηκόντως τα σχετικά γραμμάτια παρακαταθήκης. Το Ι.Γ.Μ.Ε. με το υπ' αριθ. πρωτ. 119/17-1-2019 έγγραφο του, απέστειλε κατάσταση με τα ονόματα και τα ποσά των δικαιούχων της αποζημίωσης ανά αποβιώσαντα, με το ποσοστό που ο καθένας εξ' αυτών υπεισέρχεται στο δικαίωμα του αποβιώσαντος αρχικού δικαιούχου, όπως αυτό προσδιορίζεται δυνάμει του άρθρου 10 του με αρ. 2438/0/1989 συμβολαίου ομαδικής ασφάλισης του Ι.Γ.Μ.Ε. με την Εθνική Ασφαλιστική. Ειδικότερα το άρθρο 10 του ασφαλιστηρίου συμβολαίου ορίζει: «...Δικαιούχος ή δικαιούχοι της εφ' άπαξ παροχής εις περίπτωσιν Θανάτου του ασφαλιζομένου, θα είναι το πρόσωπο ή τα πρόσωπα τα οποία έχει ορίσει ο ασφαλιζόμενος δι' εγγράφου δηλώσεώς του προς την Εταιρίαν. Εάν έχουν ορισθεί πλείονες του ενός δικαιούχοι, άνευ προσδιορισμού του ποσοστού ενός εκάστου τούτων, θα θεωρείται ότι ούτοι έχουν ορισθεί κατ' ισομοιρίαν. Εάν αποβιώσει ασφαλιζόμενος ο οποίος δια το σύνολον ή μέρος της καταβλητέας παροχής δεν είχε ορίσει δικαιούχο, ή είχε ορίσει δικαιούχον ο οποίος προαπεβίωσεν ή συναπεβίωσεν μετά τούτου, τότε το σύνολον ή το μέρος της παροχής θα καταβάλλεται εις τους νομίμους κληρονόμους του ασφαλιζομένου, κατά το ποσοστόν του κληρονομικού δικαιώματος εκάστου, συμφώνως προς τα προβλεπόμενα υπό του Αστικού Κώδικος». Επίσης απέστειλε αντίγραφα έγγραφης δήλωσης που είχαν υπογράψει οι δικαιούχοι κατά τη σύσταση του ασφαλιστηρίου συμβολαίου, με την οποία δήλωση όριζαν τον δικαιούχο ή τους δικαιούχους της αποζημίωσης σε περίπτωση θανάτου τους. Η Δ/ση προχώρησε στη σύσταση γραμματίων παρακαταθήκης για τους δικαιούχους των Θανόντων σύμφωνα με την κατάσταση του Ι.Γ.Μ.Ε.

Σε μία περίπτωση, του αποβιώσαντος Κ. Κ., είχε υποβληθεί αίτηση από τον Κ. Σ. - υιό του αποβιώσαντος - εμπρόθεσμα στις 13-11-2018, με αίτημα

καταβολής του συνόλου της αποζημίωσης του αποβιώσαντος πατρός του, ήτοι 60.710,21 €. Το Ι.Γ.Μ.Ε. στην προαναφερόμενη κατάσταση με τα ονόματα και τα ποσά των δικαιούχων της αποζημίωσης Θανόντων, ανέφερε δικαιούχους τα δύο τέκνα του θανόντος Κ. Κ., δηλαδή τον υιό Κ. Σ. και την κόρη Κ. Ε., με ποσό 30.335,10 € για τον καθένα (η σύζυγος είχε προαποβιώσει) και απέστειλε την από 6-11-2009 δήλωσή του όπου δηλώνονται από το θανόντα τα εξής: «Με τη δήλωσή μου αυτή ορίζω δικαιούχους του ποσού που προβλέπεται να καταβληθεί σε περίπτωση Θανάτου μου ή οποιουδήποτε δικαιούμενου ποσού που τυχόν δεν θα έχω εισπράξει πριν το Θάνατό μου, από την ασφάλισή μου στο ανωτέρω Ομαδικό Ασφαλιστήριο Συμβόλαιο, τα παρακάτω πρόσωπα:

Α.Κ. ΣΥΖΥΓΟΣ 30% Ε. Κ. ΚΟΡΗ 35% Σ. Κ. ΥΙΟΣ 35%

Αν κάποιος από τους παραπάνω δικαιούχους αποβιώσει πριν από μένα, τα δικαιώματά μου να περιέλθουν στους υπολοίπους δικαιούχους κατ' αναλογία μεριδίου τους ή αν δεν υπάρχουν, στους νομίμους κληρονόμους μου. Επίσης δηλώνω ότι διατηρώ το δικαίωμα αλλαγής κάθε δικαιούχου με νεότερη έγγραφη δήλωσή μου προς την Α.Ε.Ε.ΓΑ. "Η ΕΘΝΙΚΗ" ».

Η Διεύθυνση Δ9 Καταθέσεων σύστησε γραμμάτιο παρ/κης μόνο για τον Κ.Σ., ποσού 30.335,10 € (αρ. γραμ. παρ/κης 774279/31-1-2019), διότι μόνο αυτός είχε υποβάλει αίτηση. Στις 30-1-2019 επιδόθηκε στην γραμματεία της Νομικής Υπηρεσίας η με αριθ. πρωτ. (2)860_19 εξώδικη δήλωση - διαμαρτυρία του Κ. Σ. με την οποία δηλώνει και καλεί το Τ. Π. & Δανείων να απόσχει από κάθε ενέργεια σχετική με την καταβολή ποσού που αντιστοιχεί στο 60% του κεφαλαίου που δικαιούτο ο πατέρας του Κ. Κ., καθόσον είναι ο μοναδικός κληρονόμος, αφού η Ε. Κ. και τα ανήλικα τέκνα της αποποιήθηκαν την κληρονομιά του. Στις 7-2-2019, η Κ. Ε. υπέβαλε αίτηση στο Ταμείο προκειμένου να υπαχθεί στην εξωδικαστική ρύθμιση και να συσταθεί στο όνομά της γραμμάτιο παρ/κης ποσού 30.355,10 €.

2. Κατόπιν των ανωτέρω και με βάση το συγκεκριμένο πραγματικό υποβλήθηκε το εν θέματι ερώτημα.

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

3. Στο άρθρο 410 του Α.Κ. ορίζεται ότι:

"Σύμβαση υπέρ τρίτου. Αν κάποιος δεχτεί υπόσχεση παροχής υπέρ τρίτου, μπορεί να απαιτήσει να καταβάλει στον τρίτο αυτός που υποσχέθηκε."

Στο **άρθρο 411 ΑΚ** ότι :

"Δικαίωμα του τρίτου. Ο τρίτος έχει το δικαίωμα να απαιτήσει την παροχή απευθείας απ' αυτόν που υποσχέθηκε, αν προκύπτει τέτοια θέληση των μερών που έχουν συμβληθεί ή αυτό συνάγεται από τη φύση και το σκοπό της σύμβασης."

Στο **άρθρο 414 ΑΚ** ότι:

"Ενστάσεις κατά του τρίτου

Αυτός που υποσχέθηκε έχει το δικαίωμα να αντιτάξει και απέναντι στον τρίτο ενστάσεις από τη σύμβαση."

Στο **άρθρο 28 Ν.2496/1997** ότι:

"Ασφάλιση ζωής ιδίου ή τρίτου.

1. Μπορεί να συμφωνηθεί η ασφάλιση κατά του κινδύνου θανάτου ή η ασφάλιση επιβίωσης ή και των δύο, του λήπτη της ασφάλισης ή τρίτου. 2. Η ασφάλιση της ζωής τρίτου για τον κίνδυνο θανάτου του είναι άκυρη, αν δεν υπάρχει έγγραφη συναίνεσή του. Η έγγραφη συναίνεση αυτού απαιτείται επίσης και για τον ορισμό τρίτου δικαιούχου του ασφαρίσματος, καθώς και για την εκχώρηση ή την ενεχύραση των απαιτήσεων από την ασφάλιση. Αν ο τρίτος είναι ανίκανος, τη συναίνεση δίνει ο νόμιμος αντιπρόσωπός του. Αν ο νόμιμος αντιπρόσωπος είναι ο λήπτης της ασφάλισης ή ο δικαιούχος του ασφαρίσματος, τη συναίνεση δίνει ειδικός επίτροπος του ανίκανου. 3. Στην ασφάλιση ζωής για τον κίνδυνο θανάτου, ο ορισμός δικαιούχου γίνεται με γραπτή δήλωση του λήπτη της ασφάλισης, η οποία είναι ελεύθερα ανακλητή. 4. Αν δεν έχει ορισθεί δικαιούχος ή αν αυτός αποποιήθηκε το ασφάλισμα, δικαιούχος θεωρείται ο λήπτης της ασφάλισης και το ασφάλισμα μετά το θάνατό του περιλαμβάνεται στην κληρονομία του. 5. Ο δικαιούχος του ασφαρίσματος δεν μπορεί να εκχωρήσει ή να ενεχυράσει το ασφάλισμα χωρίς την έγγραφη συναίνεση του λήπτη της ασφάλισης ή, σε περίπτωση ασφάλισης ζωής τρίτου, αυτού του τρίτου, εφόσον έχει δικαίωμα ορισμού δικαιούχου."

Στο **Άρθρο 18 Ν.4571/2018** ότι:

"Ρύθμιση για τις απαιτήσεις συνταξιούχων και εργαζομένων του Ινστιτούτου Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών (Ι.Γ.Μ.Ε.) από το συμβόλαιο ομαδικής ασφάλισης με την Εθνική Ασφαλιστική. 1. Για το σκοπό

εξωδικαστικής ρύθμισης των απαιτήσεων των συνταξιούχων και των εργαζομένων του Ινστιτούτου Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών (Ι.Γ.Μ.Ε.), που απορρέουν από το από 28.4.1989 και υπ αριθμόν 2438/0 συμβόλαιο ομαδικής ασφάλισης με την Ανώνυμη Ελληνική Εταιρεία Γενικών Ασφαλίσεων (Α.Ε.Ε.Γ.Α.) με την επωνυμία «Η ΕΘΝΙΚΗ» (εφεξής «Εθνική Ασφαλιστική») και τις πρόσθετες πράξεις αυτού, συστήνεται στο δεσμευμένο τομέα του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, μετά από αίτημα του Υπουργείου Οικονομικών, ειδικός άτοκος λογαριασμός, στον οποίο μεταφέρεται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, ποσό που αντιστοιχεί σε ποσοστό εξήντα τοις εκατό (60%) επί του κεφαλαίου του ασφαρίσματος που δικαιούνταν να λάβουν οι συνταξιούχοι και οι εργαζόμενοι του Ι.Γ.Μ.Ε., κατά την αποχώρησή τους λόγω συνταξιοδότησης, ή κατά τις 4.5.2013, αντίστοιχα. Το ποσό του παραπάνω λογαριασμού μέχρι τη σύσταση των χρηματικών παρακαταθηκών, σύμφωνα με την περίπτωση β της παραγράφου 3, καθώς και το υπόλοιπο ποσό του λογαριασμού μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας σύστασης παρακαταθηκών είναι ακατάσχετα. 2. Η σύσταση του λογαριασμού της παραγράφου 1 και η καταβολή των ποσών της εξωδικαστικής ρύθμισης στους δικαιούχους του ασφαρίσματος, δεν αποτελεί αναγνώριση ή αναδοχή χρέους από το Ι.Γ.Μ.Ε. ή οποιονδήποτε άλλο φορέα του δημοσίου. 3. Η εκταμίευση από τον ανωτέρω ειδικό λογαριασμό του ποσού της εξωδικαστικής ρύθμισης προς τους δικαιούχους των ανωτέρω απαιτήσεων πραγματοποιείται ως εξής: α) Εντός δεκαπέντε (15) ημερών από τη δημοσίευση του παρόντος οι δικαιούχοι καταθέτουν στην Κεντρική Υπηρεσία του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων αίτηση υπαγωγής στην εξωδικαστική ρύθμιση,..... Εντός της προθεσμίας του προηγούμενου εδαφίου το Ι.Γ.Μ.Ε. αποστέλλει στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων στοιχεία για κάθε δικαιούχο ως προς τα ποσά της συνολικής απαίτησής του κατά κεφάλαιο και τα ποσά που τυχόν του έχουν καταβληθεί, δυνάμει του αναφερομένου στην παράγραφο 1 συμβολαίου ομαδικής ασφάλισης ή σε εκτέλεση δικαστικής απόφασης. β) Εντός ενός (1) μηνός από τη λήξη της ανωτέρω προθεσμίας το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ελέγχει τις αιτήσεις που έχουν υποβληθεί μόνο ως προς το ύψος των συνολικών απαιτήσεων κατά κεφάλαιο, με βάση τα στοιχεία που του έχει αποστείλει το Ι.Γ.Μ.Ε. και σε περίπτωση επαλήθευσης του ποσού, συστήνει για λογαριασμό του Υπουργείου Οικονομικών χρηματική παρακαταθήκη υπέρ

του δικαιούχου, για ποσό που αντιστοιχεί σε ποσοστό εξήντα τοις εκατό (60%) επί του κεφαλαίου της επαληθευμένης απαίτησής του. Σε περίπτωση αναντιστοιχίας μεταξύ του ποσού που έχει δηλωθεί από τον δικαιούχο και αυτού που έχει δηλωθεί από το Ι.Γ.Μ.Ε., η παρακαταθήκη υπέρ του δικαιούχου συστήνεται για ποσοστό εξήντα τοις εκατό (60%) επί του μικρότερου από τα δύο ποσά. Από το ποσό για παρακατάθεση, που προκύπτει ως άνω, αφαιρείται οποιοδήποτε ποσό έχει καταβληθεί ήδη στον δικαιούχο, δυνάμει του αναφερόμενου στην παράγραφο 1 συμβολαίου ομαδικής ασφάλισης ή σε εκτέλεση σχετικής δικαστικής απόφασης, σύμφωνα με τα στοιχεία του τελευταίου εδαφίου της περίπτωσης α που έχει αποστείλει το Ι.Γ.Μ.Ε.. Τα δικαιώματα του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων για τη σύσταση κάθε παρακαταθήκης βαρύνουν τον καταθέτη. Το πρωτότυπο γραμμάτιο της παρακαταθήκης παραδίδεται από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων στον δικαιούχο μετά από αίτησή του ή φυλάσσεται μέχρι την απόδοσή της. Μετά την ολοκλήρωση της ανωτέρω διαδικασίας σύστασης παρακαταθηκών, το υπόλοιπο ποσό του ειδικού λογαριασμού της παραγράφου 1 επιστρέφεται σε λογαριασμό που υποδεικνύεται από το Υπουργείο Οικονομικών. γ) Η χρηματική παρακαταθήκη αποδίδεται στον δικαιούχο με την προσκόμιση του πρωτοτύπου γραμματίου παρακαταθήκης, δήλωσης παραίτησης από το δικόγραφο και από το δικαίωμα της τυχόν ασκηθείσας αγωγής και από κάθε απαίτηση, γεννημένη ή μη, που απορρέει από το αναφερόμενο στην παράγραφο 1 συμβόλαιο ομαδικής ασφάλισης, με επικυρωμένο αρμοδίως το γνήσιο της υπογραφής του δικαιούχου, καθώς και οποιουδήποτε άλλου δικαιολογητικού απαιτείται για την απόδοση της παρακαταθήκης κατά τις κείμενες διατάξεις. Η ως άνω δήλωση παραίτησης έχει τις συνέπειες των άρθρων 294 και 296 ΚΠολΔ και του άρθρου 454 ΑΚ, έναντι του Ι.Γ.Μ.Ε. και οποιουδήποτε άλλου φορέα του δημοσίου.4. Τα ποσά που καταβάλλονται στους δικαιούχους στο πλαίσιο της ρύθμισης του παρόντος φορολογούνται με τις κλίμακες της παραγράφου 3 του άρθρου 15 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν.4172/2013, Α167), ως εισόδημα της περίπτωσης ε της παραγράφου 3 του άρθρου 12 του ίδιου νόμου.5. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας μπορεί να ρυθμίζεται κάθε λεπτομέρεια της διαδικασίας κατάθεσης των αιτήσεων υπαγωγής στην εξωδικαστική ρύθμιση, επαλήθευσης των απαιτήσεων και απόδοσης των

ποσών του παρόντος. Η μη έκδοση της εν λόγω απόφασης δεν αναστέλλει την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος."

4.Πριν την ενώπιον του Τμήματος συζήτηση επί της ουσίας του ερωτήματος, διατυπώθηκε από το Νομικό Σύμβουλο Θεόδωρο Ψυχογιού, η εξής άποψη: Το υπό κρίση ερώτημα υποβάλλεται απαράδεκτως, ενόψει της ρητής διάταξης του άρθρου 6§6 εδ. 1 του ν. 3086/2002 (Οργανισμός Νομικού Συμβουλίου του Κράτους), η οποία θέτει ως προϋπόθεση, για το παραδεκτό του ερωτήματος, την ύπαρξη αρμοδιότητας της ερωτώσης υπηρεσίας επί του ερμηνευτέου ζητήματος (ΟΛΝΣΚ 541/2012, ΝΣΚ 68/2018, 66, 13/2017, 181/2016, 158/2010 κ.ά.). Ωστόσο, στην προκειμένη περίπτωση το ερμηνευτέο ζήτημα ανάγεται αποκλειστικά στη διακρίβωση των προσώπων που θεμελιώνουν δικαίωμα προς απόληψη του ασφαρίσματος, σύμφωνα με τους συμβατικούς όρους που αναφέρονται στο άρθρο 10 του με αρ. 2438/0/1989 συμβολαίου ομαδικής ασφάλισης που καταρτίστηκε μεταξύ του Ι.Γ.Μ.Ε. και της Εθνικής Ασφαλιστικής, σε συνδυασμό με την από 6/11/2009 δήλωση του αποβιώσαντος Κ.Κ., ενόψει και της μεσολαβήσασας αποποίησης της κληρονομίας του τελευταίου. Είναι προφανές, όμως, ότι η πιο πάνω διακρίβωση, η οποία προϋποθέτει την ερμηνεία αφενός μεν συμβατικών όρων μεταξύ τρίτων και αφετέρου της πιο πάνω δήλωσης βουλήσεως ιδιώτη, ως προς τα δικαιούχα πρόσωπα, δεν ανάγεται στις ρητώς προβλεπόμενες αρμοδιότητες του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, το οποίο περιορίζεται απλώς στην έκδοση των σχετικών γραμματίων παρακαταθήκης καθ' υπόδειξη και με βάση τα στοιχεία που παρέχονται από το Ι.Γ.Μ.Ε., το οποίο, ασφαλώς, δικαιούται και οφείλει να προβεί στη σχετική διακρίβωση και υπόδειξη των δικαιούχων προσώπων. Ενόψει των ανωτέρω, επειδή καθίσταται σαφές ότι δεν υπάρχει, εν προκειμένω, αρμοδιότητα του Τ.Π.Δ. για την εφαρμογή της ερμηνείας που θα δοθεί εκ μέρους του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, θεωρώ ότι τούτο στερείται γνωμοδοτικής αρμοδιότητας και, ως εκ τούτου, οφείλει να απέχει από την έκδοση γνωμοδότησης επί του τεθέντος ερωτήματος, λόγω μη συνδρομής των προϋποθέσεων της διάταξης του άρθρου 6§6 του Οργανισμού του (βλ. ΝΣΚ 68/2018 και 158/2010).

Η παραπάνω γνώμη δεν έγινε αποδεκτή από τα υπόλοιπα μέλη του Τμήματος. Ειδικότερα, τα υπόλοιπα μέλη του Τμήματος διατύπωσαν την

άποψη ότι υπάρχει αρμοδιότητα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους κατ' άρθρο 6§6 εδ. 1 του ν. 3086/2002, διότι το ζήτημα της σύστασης ή μη γραμματίου παρακαταθήκης στο όνομα αποποιηθέντος κληρονόμου, είναι ζήτημα που ανάγεται στις αρμοδιότητες του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους και την υπαγωγή σ'αυτές του πραγματικού, που τέθηκε υπόψη του Τμήματος από την ερωτώσα υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα:

5. Όπως προκύπτει από το περιεχόμενο της συμβάσεως με την ασφαλιστική εταιρεία με την επωνυμία "ΕΘΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ", οι συμβαλλόμενοι ασφαλισμένοι, ορίζουν κατά την κατάρτιση του ασφαλιστηρίου, τον ή τους δικαιούχους στους οποίους θα καταβάλει η εταιρεία το ασφάλισμα σε περίπτωση θανάτου του ασφαλισμένου. Από την ίδια σύμβαση και ιδίως από την παράγραφο 3 αυτής, προκύπτει επίσης ότι εάν δεν ορισθεί δικαιούχος ή εάν αυτός αποποιήθηκε το ασφάλισμα, στην περίπτωση αυτή δικαιούχος θεωρείται ο συμβαλλόμενος και το ασφάλισμα μετά το θάνατό του περιέρχεται στην κληρονομία του. Όπως ομοίως προκύπτει από την από 6-11-2009 δήλωση, ο συμβαλλόμενος και ασφαλισμένος, όρισε συγκεκριμένους δικαιούχους είσπραξης του ασφαλισματος σε περίπτωση θανάτου του.

Από το συνδυασμό των διατάξεων των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου 28 ν.2496/97 που ορίζουν αντίστοιχα ότι *"Στην ασφάλιση ζωής για τον κίνδυνο θανάτου, ο ορισμός δικαιούχου γίνεται με γραπτή δήλωση του λήπτη της ασφάλισης, η οποία είναι ελεύθερα ανακλητή. Αν δεν έχει ορισθεί δικαιούχος ή αν αυτός αποποιήθηκε το ασφάλισμα, δικαιούχος θεωρείται ο λήπτης της ασφάλισης και το ασφάλισμα μετά το θάνατό του περιλαμβάνεται στην κληρονομία του."*, προκύπτει ότι επί ασφάλισης ζωής για την περίπτωση θανάτου του ασφαλισμένου, μπορεί να ορισθεί δικαιούχος του ασφαλιστικού ποσού ορισμένο πρόσωπο. Πρόκειται για ασφάλιση ζωής υπέρ τρίτου που φέρει το χαρακτήρα γνήσιας σύμβασης υπέρ τρίτου, δηλαδή υπέρ του δικαιούχου του ασφαλισματος, ο οποίος με την επέλευση της ασφαλιστικής

περίπτωσης αποκτά ίδιο και άμεσο δικαίωμα επί του ασφαρίσματος ακόμα και αν δεν είναι κληρονόμος του αποβιώσαντος ασφαλισμένου, καθόσον δεν θεωρείται ότι λαμβάνει από την κληρονομία του τελευταίου, γιατί το όφελός του από την ασφαλιστική σύμβαση δεν διέρχεται από την περιουσία του δέκτη της υπόσχεσης, αλλά προσπορίζεται σε αυτόν απευθείας από τον υποσχεθέντα ασφαλιστή, με αποτέλεσμα το δικαίωμά του να είναι ανεξάρτητο από το αν είναι κληρονόμος του ασφαλισμένου και να επωφελείται ακόμα και στην περίπτωση αποποίησης της κληρονομίας.

Μόνο όταν δεν έχει ορισθεί δικαιούχος, τότε το ασφάλισμα περιέρχεται στην κληρονομιαία περιουσία του αποβιώσαντος κληρονομούμενου – ασφαλισμένου και κατ' επέκταση στους κληρονόμους αυτού.

6. Με βάση τα όσα προαναπτύχθηκαν, προκύπτει ότι εν προκειμένω έχει συμφωνηθεί πως ορισμένο έννομο αποτέλεσμα επέρχεται υπέρ τρίτου, που δεν μετέχει στην κατάρτιση της συμβάσεως, πρόκειται δηλαδή για σύμβαση υπέρ τρίτου με την οποία παρέχεται η δυνατότητα στον τρίτο να αποκτήσει το δικαίωμα χωρίς να συμπράξει στη σύμβαση. Πρόκειται μάλιστα για γνήσια υπέρ τρίτου σύμβαση όπως προκύπτει από τη θέληση των συμβαλλομένων [υποσχεθέντος και δέκτη της υπόσχεσης] που σκοπό έχει να παράγει άμεσο και αυτοτελές δικαίωμα υπέρ του τρίτου. Έτσι ο τρίτος αποκτά άμεσο δικαίωμα, το οποίο του παρέχει την δυνατότητα να ζητήσει την παροχή απευθείας από τον υποσχεθέντα, χωρίς τη μεσολάβηση του δέκτη της υποσχέσεως, το δε δικαίωμά του γεννάται απευθείας στο πρόσωπό του και δεν αποκτάται από αυτόν σαν διάδοχο του δέκτη της υπόσχεσης [βλ. Γεωργιάδη-Σταθόπουλου, Ερμην. ΑΚ, σελ. 426 επ., ΑΠ 1441/2004, ΕΑ 4230/2015]. Συνεπώς η ωφέλεια που περιέρχεται στον τρίτο δεν θεωρείται ότι προέρχεται από την περιουσία του δέκτη της υπόσχεσης και δεν υπόκειται στις αξιώσεις ούτε των δανειστών ούτε των κληρονόμων του δέκτη της υπόσχεσης. Κατ' επέκταση ο τρίτος δεν ευθύνεται ούτε για τα χρέη της κληρονομίας, ούτε έναντι των μεριδούχων για τυχόν προσβολή νομίμου μοίρας. Επίσης αν ο τρίτος είναι συγχρόνως και κληρονόμος του δέκτη της υπόσχεσης και η κληρονομιά είναι κατάχρηη, μπορεί να αποποιηθεί χωρίς να επηρεάζεται το δικαίωμά του από τη σύμβαση. Ο τρίτος σύμφωνα με το νόμο [ΑΚ 411], έχει αυτοτελή και απευθείας απαίτηση κατά του υποσχεθέντος όταν

προκύπτει τέτοια βούληση των συμβληθέντων μερών ή αυτό συνάγεται από το σκοπό και τη φύση της σύμβασης.

7.Εν προκειμένω το δικαίωμα του τρίτου γεννήθηκε μετά την πλήρωση της αναβλητικής αίρεσης που ήταν ο θάνατος του δέκτη της υπόσχεσης. Μετά την πλήρωση της αίρεσης αυτής, ο τρίτος δικαιούται να αξιώσει τη συμφωνηθείσα παροχή από τον υποσχεθέντα. Μάλιστα κατά τη ρητή επιταγή της ΑΚ 412, η δήλωση του τρίτου προς τον υποσχεθέντα ότι θα ασκήσει το δικαίωμά του, καθιστά το δικαίωμα αμετάκλητο.

8.Περαιτέρω,επειδή το άρθρο 18 του ν.4571/18 και ιδίως η παράγραφος 3 εδάφιο α αυτού, ορίζει προθεσμία για την κατάθεση στο Τ.Π.Δ. αιτήσεως προς υπαγωγή στην εξωδικαστική ρύθμιση, σκοπός της διατάξεως, όπως προκύπτει από το συνδυασμό των παραγράφων αυτής, είναι η όσο το δυνατό ταχύτερη περαίωση των εκκρεμουσών υποθέσεων των συνταξιούχων και των εργαζομένων του Ι.Γ.Μ.Ε., ώστε αυτές να περαιωθούν εξωδικαστικά. Το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, όπως προκύπτει από το εδάφιο β της ίδιας παραγράφου 3, ελέγχει τις αιτήσεις που έχουν υποβληθεί, μόνο ως προς το ύψος των συνολικών απαιτήσεων κατά κεφάλαιο με βάση τα στοιχεία που απέστειλε το Ι.Γ.Μ.Ε. και σε περίπτωση επαλήθευσης του ποσού, συστήνει για λογαριασμό του Υπουργείου Οικονομικών χρηματική παρακαταθήκη υπέρ του δικαιούχου στο ποσοστό που ορίζεται στη διάταξη αυτή. Συνεπώς η διάταξη αυτή θέτει μία ενδεικτική προθεσμία για την ταχύτερη περαίωση των εκκρεμών υποθέσεων, με τη διαδικασία αυτή να περαιώνεται μέσω του Τ.Π.Δ., χωρίς αυτό να σημαίνει ότι το Τ.Π.Δ. μπορεί να αρνηθεί την σύσταση γραμματίου παρακαταθήκης επειδή πέρασε η προθεσμία αυτή, διότι η προθεσμία αυτή δεν είναι αποσβεστική, όταν παράλληλα μάλιστα στην εξεταζόμενη περίπτωση, η ίδια η Δ/ση Δ9 του ΤΠΔ είχε αμφιβολίες όσον αφορά κάποιους δικαιούχους, μεταξύ των οποίων και τους αναφερομένους στο ερώτημα, και κατόπιν εγγράφου ερωτήματός της προς το ΙΓΜΕ το οποίο υποβλήθηκε την 8-1-2019 [δηλαδή μετά την πάροδο μηνός που ορίζει η παρ. 3 εδ. β του άρθρου 18], το σχετικό έγγραφο του Ι.Γ.Μ.Ε. με το οποίο ενημερώθηκε το Τ.Π.Δ. για τους δικαιούχους της αποζημίωσης αποβιωσάντων εισήλθε στο Τ.Π.Δ. την 18-1-2019, όπως προκύπτει από το ιστορικό του ερωτήματος. Αντίθετη άποψη θα

αντιστρατευόταν τις αρχές της χρηστής διοίκησης και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικουμένου.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

9.Ενόψει των προεκτεθέντων, επί του τεθέντος ερωτήματος, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, **γνωμοδότησε, ομοφώνως**, ως ακολούθως:

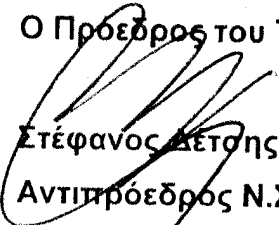
α. Όσον αφορά το πρώτο υποερώτημα, το Τ.Π.Δ. υποχρεούται να συστήσει γραμμάτιο παρακαταθήκης υπέρ της Ε.Κ., κόρης του Κ.Κ., διότι το δικαίωμα αυτής στο ασφάλισμα αποκτήθηκε με το θάνατο του πατέρα της που την είχε ορίσει άμεση δικαιούχο του ασφαλίسمatos, χωρίς να ασκεί καμία έννομη επιρροή εν προκειμένω το γεγονός ότι και εκείνη και τα ανήλικα τέκνα της αποποιήθηκαν την κληρονομία του πατέρα της.

β. Όσον αφορά το δεύτερο υποερώτημα, είναι δυνατή η σύσταση γραμματίου παρακαταθήκης από το Τ.Π.Δ. υπέρ της Ε.Κ., ανεξαρτήτως παρελεύσεως της προθεσμίας που ορίζεται στην παρ.3 του άρθρου 18 του ν.4571/2018.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

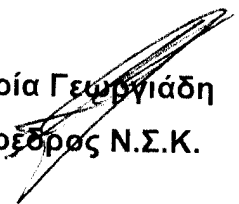
Αθήνα 28-6-2019

Ο Πρόεδρος του Τμήματος

Στέφανος Αετοπούλης
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Η Εισηγήτρια

Μαρία Γεωργιάδη
Πρόεδρος Ν.Σ.Κ.